

A.

fol. 113-23. 25. 27-31. 34-35. 37-38.
40-42. 44-50. 52-53. 55-57. 59.

18

DISSERTATIONEM PHILOLOGICAM
EX ANTIQVATE IVDICA

NOMINIBVS

CHRISTIANIS

EXTINGVITIOIBVS

AC TORE MAEIVICENASIMO
SERENISSIMO PRINCE AC DOMINO
FRANCO CAROLO WILHELMO

FRANCO CAROLO WILHELMO

FRANCO CAROLO WILHELMO

FRANCO CAROLO WILHELMO

FRANCO CAROLO WILHELMO

FRANCO CAROLO WILHELMO

FRANCO CAROLO WILHELMO

FRANCO CAROLO WILHELMO

ILLVSTRISSIMI COMITIBVS
AC DOMINIS,
DOMINIS
CHRISTOPH FRI-
DERICH

ET
IOST CHRISTIAN,

Comitibus de Stolberg, Kœnigstein,
Rochefort, Wernigeroda & Hohnstein, Dy-
nastis de Epstein, Mynzenberg, Breyberg, Aig-
mont, Lohra & Clettenberg, cetera,

COMITIBVS AC DOMINIS
MEIS CLEMENTISSIMIS,

Felicitatem!

ILLV-

ILLVSTRISSIMI COMITES,

DOMINI CLEMENTISSIMI,

ILLVSTRISSIMIS NOMINIBVS
VESTRIS audeo Disserta-
tionem ex antiquitate Iu-
daica de Nominibus Chri-
sti, exinanitionem ipsius designanti-
bus, tanquam specimen exercitii mei
Academici, consecrare. Quam ad
rem non temeritas aliqua me exstimu-
lavit, sed pietas, qua VESTRAE Cle-
mentiae prægnavtissimis de caussis
obstrictus sum. VOS namque, ILLV-
STRISSIMI COMITES, summus rerum Ar-
biter

biter Dominos, & quasi Deos terre-
stres patriæ meæ dedit: iure igitur pot-
estis, vt Deus ipse quondam a popu-
lo suo animalium frugumque primiti-
as, sic studiorum meorum primos a me
fructus postulare. Accedit alia ratio,
quæ me singulariter mouit, plurimo-
rum videlicet maximorumque bene-
ficiorum VESTRORVM recordatio, qui-
bus non modo paternam familiam, sed
me quoq; in primis mirum in modum
ornauistis: quæ vt deuotissima ac sub-
iectissima mente semper æstimaui, sic
deliberanti, quomodo animum tot
Clementiæ documentis obstrictum
declarare publice possem, commodior
nulla visa est, quam si præsentem hanc
lucubrationem VOBIS, ILLUSTRISSIMI
COMITES, dicarem. Accipite igitur,
quod offero, serena fronte, vt ab ani-
mo deuotissimo profectum, mole qui-
dem

dem exiguum ac tenue, argumenti
tamen ratione (vt spero) non omnino
spernendum. Deus autem VOS, ILLV-
STRISSIMI COMITES, feruet quam diu-
tissime, adaugeat corporis animique
vires, ac benedicat VOBIS benedictio-
nibus cæli desuper, & benedictioni-
bus abysfi iacentis infra, vt incremen-
ta DOMVS inclyta VESTRA capiat sem-
per splendidiora! Quod vouet,

ILLVSTRISSIMI ET CLEMENT. COMITES,
ILLVSTRISSIMORVM NOMINVM VESTRORVM

deuotissimus subiectissimusque cliens

HVL D, SIGM. LORD, FRIDERICI,

Σύνοψις.

CRux Christi fuit quidem Iudæis iam olim & hodie-
num abominationi §. I. Nihilominus vero restant in
scriptis illorum præclara de passionibus & exinanitio-
ne Messie testimonia, seu prisca & purioris Theologia vesti-
gia, quale vnum adfertur ex Ialkut §. II. Scopus noster est,
talia de Nominibus Christi collecta dare §. III. adeoque de hu-
mili eius ortu & conditione allegantur & illustrantur nomi-
na Ramus tener, Humilis arbor, & Arbor arida, ex Ez.
17. 22. 24. §. IV. Filius Lapforum, cuius nominis occasio ora-
culum Amos, 9, 11. aliter sentiente licet R. David Cohen de
Lara, quasi alluderet ad Dan, 7, 13. §. V. Minimus filiorum
Iudæ, ex Targ. Gen. 49, 10. quod confertur cum Matb. 11, 11.
§. VI. De paupertate eius citatur Miser seu Adflictus, ex
Zach. 9, 9. §. VII. quod quomodo Iudæi cum Dan, 7, 13. conci-
liare tentent, commonstratur §. VIII. De Passionibus eius te-
stantur nomina, Saluandus Zach. 9, 9, quod passine explica-
mus sec. grammaticam §. IX. Contemptus, Flaccidissimus
virorum, Vir dolorum, Notus morbo, A quo facies occul-
tatur, Adfectus plaga, Percussus a Deo, Adflictus, ex Es.
53. §. X. e quibus speciatim consideratur Adfectus Plaga §. XI.
Porro Vermis, Probrum mortalium, Hominum contem-
tissimus, ex Ps. 22, 7. §. XII. Lapis ab Architectis reiectus
Ps. 118, 22. §. XIII. quod ex Kimchio ulterius declaratur §. XIV.
Lapis offensionis & petra scandali Est. 3, 14. §. XV. Filius
Iosephi vel Ephraimi §. XVI. quod quomodo ad nostram per-
tinere possit tractationem, ostenditur §. XVII.

§. 1.

CRUX Christi abominationi est nostri temporis Iudæis. Seruant nimirum maiorum suorum indolem, ab Esaia luculenter expressam, cum cap. LIII. inter alia sic loquentes inducuntur: *Neque forma aut decus ei erat, ut ipsum aspeclaremus, neque species, ut desideraremus.* Nec enim alia de MESSIA mente concipiunt, quam quæ splendida sunt, quæ magnifica, quæ gloriæ plena. Humilitatem igitur nostri Iesu, secundum quam in forma serui apparuit, aspernati iam olim sunt, & aspernantur etiam nunc: quia quæ de Messia suo præsumunt, ea in Seruatore nostro & maiores desiderarunt, & desiderant posteri. Adeoque qui *his aιδεσθω* humano generi datus fuit, is ipsorum culpa miseris, proh dolor! petra scandali & lapis offensionis exstitit.

§. 2. Nihilominus scripta Iudæorum, imprimis antiquiora, volentibus ea subinde loca occurrunt, quibus egregia veritatis testimonia de voluntaria Christi exinanitione ac passionibus, hominum causa susceptis, continentur. Ex multis vnum tantummodo, idque illustrius, exemplum dabimus. In *Ialkut Schimeoni* super Esaïam f. 56. col. 3. 4. dicitur Deus pactum iniisse cum Messia, quum ipsum crearet. Id pactum ita habet: *Dixit ei Deus benedictus, peccata horum, qui apud te sunt reconditi, cogent te ferreum subire iugum, similemque facient vitulo, cuius oculi caligant, atque iugo isto spiritum tuum suffocabunt, & propter peccata eorumdem futurum est, ut lingua tua palato tuo adhareat: adquiescine huic conditioni? Respondis Messias Deo benedicto: Mundi arbiter, forte multos annos durabit ist-*
bat

Nam sed inuito vel cogitanti, inter unum veritatis confessio exiit, ut R. Sal. ad Ps. 11. Presores distinguendum inter vulgus Iudæorum, & aliquas Iudæos in individuo; antequam oves item ei recentiores. Vid. Coroll. III. de Christo concrotine spectato nequid dici cum creatum esse.

*hac afflictio? Cui Deus benedictus, per vitam tuam, inquit, & per vitam capitis tui, hebdomadem unam super te decreui (cf. Dan. 9, 24. seqq.): quod si anima tua renuat, confestim eos extrudam. Respondit ei Messias: Arbitrator mundi, cum gaudio & letitia cordis mei isthac in me suscipio, hac quidem conditione, ut nec vnus ex Israele pcreat, atque ut non solum viuentes in diebus meis saluentur, sed & hi, qui iam conditi fuerint in puluere; neque solum saluentur mortui in diebus meis, sed & ipsi, qui mortui fuerint, inde a diebus Adami primi ac deinceps; neque hi tantum, sed & factus abortiuus; neque abortiuus tantum, sed & quoscumque decreuisti creare, nondumque existunt. Sic tibi astipulor: hac conditione in me suscipio. Dixerunt Rabbin: Illa hebdomade, qua Messias filius Davidis veniet, trabes ferreas adferent collo ipsius imponendas, donec statura eius incuruetur; ipseque clamabit & flebit, ita ut vox eius in calum ascendat. Dicit Deo: Mundi arbitrator, quanta est vis mea? quantus spiritus meus atque spiraculum? qualia membra mea? annon ego caro & sanguis (homo caduius) sum? Propter istam horam plorauit David, ac dixit Ps. XXII. Exaruit sicut testa vis mea. Tantum pro scopo nostro sufficiat! Qui plura huius generis cognoscere auet, adeat *Raymundi Martini* Pugionem fidei passim, *Esdra Edzardi* Consensum Antiquitatis Iudaicae p. I. seqq. & *Aaronis Margalithe* Tractatum de Passionibus Christi. Quis vero neget, reliquias has esse, vel, si magis lubet, rudera & vestigia priscae eiusque purioris de Christo Theologiae Iudaicae? Quae si valent ad illustrandam veritatem religionis Christianae, & ad facilitatem gentis Iudaicae conuictionem, sunt utique diligenter*

ter ex Rabbīnorum monumentis colligenda, collecta felicite conseruanda, velut tabulæ ex naufragio, aut veluti vniones rupto filo sparsi ac per quisquilias diffusi.

§. 3. Ad hunc igitur finem in præſenti tendunt cōamina noſtra, inſtituto tamen paulo ſpecialiori. Biblica videlicet attingimus quidem, ea tamen non aliter tractamus, niſi in quantum Rabbīnicis testimoniis ſtipata inuenimus. Neque vero animus eſt, quidquid qualicunq; modo de exinanitione Chriſti docent Rabbīni, collectum dare, ſed nomina tantum, quibus Meſſiam propter hanc exinanitionem ipſius nuncuparunt.

§. 4. Ac de humili quidem ortu & conditione Meſſiæ poſſemus hic complura proferre nomina, cum ex ſacris, tum ex Rabbīnicis ſcriptis, niſi hanc operam iam occupāſſemus, cum Nomina Chriſti, humanam ipſius naturam designantia, expoſuimus. Vnum alterumque nobis in præſenti ſufficiet. Et primo quidem loco allegamus Ez. XVII, 22. vbi Deus, *Ramum tenerum*, inquit, *decerpam atque plantabo -- v. 23. Et fiet is cedrus magnifica.* Quemadmodum enim cedrus magnifica Chriſtum in ſtatu exaltationis figurat, ſic ex aduerſo *tener ramus* eundem in ſtatu exinanitionis pingit. Quod vero de Meſſia hic ſermo ſit, teſtis eſt *R. Salomo*, qui initium huius cōmatis ita explicat: *Accipiam ego את מלך המשיח Regem MESSIAM &c.* Teſtis eſt quoque *Aberbanel*, qui quum interpretes iſtam promiſſionem de Zorobabele explicare notaſſet, hanc ſubiungit *in ieremion*: *Dura*, inquit, *hæc mihi ſententia videtur, quia Zorobabel non regnavit Hieroſolymis. -- Itaque colligo, vaticinium hoc non ad Zorobabelem, neque ad tempus*

tempus secundi Templi (loquitur de aduentu Messiae ex hypothesi Iudaica) sed ad futurum pertinere, על מלך המשיח, במחרת יגלה ad Regem Messiam, quem cito reuelari cupimus. Ibidem v. 24. pergit Ezechiel verbis Iehouae: Cognoscent omnes arbores agri, quod ego Iebona humiliaverim arborem altam, & exaltauerim e contrario humilem; arefecerim arborem viridem, & virere fecerim aridam. In quo vaticinio Humilis arbor aridaque Messiam denuo in statu exinanitionis designat, sicut ex opposito Alta ac virens familiam Dauidicam, mundani gloria regni superbientem. Id quod nexus cum antecedentibus satis superque etuincit. Addimus tamen Rabbincum testimonium ex D. Kimchio, qui licet ad Zorobabelem hoc dictum impertinenter detorqueat, fateatur tamen, esse inter suos, qui contextum hunc exponant על המשיח de MESSIA, & hanc quoque videri mentem Ionatba, Paraphraста Chaldaici, esse.

§. 5. Huc nobis pertinere videtur confimile Messiae nomen בר נפלי Filius lapsorum. Nimirum in Tr. Talm. Sanhedrin c. XI. f. 96. b. fertur R. Nachman ex (רב) Raf quaesiuisse: מי שמוע לך אימת אתי בר נפלי Numquid fando accepisti, quando venturus sit FILIVS lapsorum? Cui hic, בר נפלי Quem, inquit, indigitas Filium lapsorum? Ille, MESSIAM, inquit. Nempe illum (pergit Raf) Filium lapsorum nuncupas? Sane quidem, inquit R. Nachman, דכתיב ביומם ההוא אקים את סוכת דוד הנפלה: idque ideo, quoniam scriptum est Amos 9, ii. Eo die erigam tugurium Davidis collapsum. Adparet, nominis occasionem fuisse oraculum illud Amosi de Messia: sed quid proprie significet, id non aequè planum est. Raymundus Martini

De hoc nomine videtur locum et explanationem egregiam in libro תוב קח טוב (qui est interpretatus ab illo qui in vulgus notus est) Fincof. ad Ozeram non dicitur pridem impresso. f. 51. 2.

in Pug. Fid. f. 672. *Filium caduani* reddidit; *Frischmuthus* vero in *Disp. Eli Eli lama sabactani* c. I. §. 6. *Miserum & caducum* interpretatus est. Nosram versionem sic explanamus. Erant *Dauidis* posterii inde a *Babylonica* captivitate נפלי *cadentes, lapsi*; *Messias* igitur, qui ex his ortum habiturus erat *אחא סגרא*, est נפלי בר *Filius lapsorum*, hoc est, tenui ac inope familia natus. Tacendum vero non est, esse inter *Iudæos*, qui hanc appellationem ita interpretantur, ut maiestatem *Messia* potius, quam humilitatem signet. Nam *R. David Cohen de Lara* (citante *Cl. Beckio* in *Notis ad Targum* 1. Par. 3, 24. f. 54.) in *Lexico suo Keter Kehynna* fol. 27. a. lin. 46. hæc habet: בר נפלי (סנהדר ס"ב) המשיח נ"ב כי יקום אח סוכת רוד הנפלה וגו' ואני אומר נפלי לו' הוא וענינו עננים ונקרא כן המשיח על שם מה שכתוב בראגל (וי') וארו עם ענני שמיא כבר אנש אתו *Bar Nepbeli* (quod in *Tr. Sanbedrin* f. 62. occurrit) vocatur *Messias*, quoniam eriget tugurium *Dauidis* collapsum &c. Ego vero arbitror, נפלי esse vocem *Græcam* *ὀψέλας*, qua nubes significat: ita ergo *Messias* appellatur secundum id quod scriptum est *Dan. 7, 13*. Ecce cum nubibus caeli sicut *Filius hominis* venit. Cf. *Marc. 14, 62*.

§. 6. Eiusdem fortis fere est illud ריהורר *ועיר בנוי ריהורר* quod *Messiam* describit *tonatbas* in *Chaldaica paraphrasi* ad *Gen. 49, 10*. cum verba *דועו* *veniat Schilo*, ita interpretatur משיחא סוכא ועיר בנוי *Vsque dum veniat Rex Messias*, *Minor vel Minimus filiorum eius*, sc. *Iudæ*. Equidem nota est coniectura *Buxtorffii* in *Lex. Talmud.* sub voce משיחא col. 1269. *estimantis*, quasi *Paraphrastes alludat ad factum in secundo*

Vixi posset ad Nomina humana Christi nomen designat pertinere potius, quæ ex hactenus Paraphrastes enim in mente habuit il hanc nominis dicit etymologi. am. sec. quam explicat nonnulli. filius eius, q. a. ויב: quod convenit cum ויב: secundina Deul. 28, 57. תאמ. ויב: ambiguo maturo, Ar. Jahu factus mas, pec. recess notat; q. extracta a dicitur Jhu extract. Cui expositioni subterfugit etiam Josephus Descri. Bibl. de Schilo p. 97. pag. Sed resp. Nos 3 negamus, hanc etymologiam in animo Paraphrastes fuisse; concedimus etiam, n. tarum Chydi humanam hanc voce designari: in hoc tantum differimus, quod in eo significatu non- dum subterfugimus, expressimatos altero respici ad voluntariam Christi humilitatem. Que vero, sen. Sed omnes habentur dicitur (1) omnia Paraphrastes 3. simpliciter verbi filius eius, nec etiam filii, alq. aut parvus eiq. filius, quaquecum et sic quædam tractationi accommodanda esset; sed parvus, i. e. Minimus filiorum eius, quæ constructio superlativum officit, uti in ויב: עיר. (2) ויב: aut parvus eiq. filius, quaquecum et sic quædam tractationi accommodanda esset; sed parvus, i. e. Minimus filiorum eius, quæ constructio superlativum officit, uti in ויב: עיר. (3) ויב: עיר. ipse sic dicitur, potest ab tenui initio in harmoniam phrasos N. 3. col. Mat. 11, 11. Interim nota, ויב: עיר. Deul. 28, 57. pariter verbi ויב: עיר. in parvulos (an in secundinas?) filiorum suorum.

Ad II. resp. limando:

Quicquid Scripturae S. concentu nusquam firmatur, siue xala eplos siue xala dravovar illud merito in-
probatur. Ad vero negamus minorum. nam xata dravovar concilium Scripturae S. v.g. Joannes Iyfe in
hunc modum de Christo testatur est Ioh. 1. 15. o' d'p'p'ov ( ) 10 ( )

lego. dicitur deus, augetur
epus de claretudine, etc.
Hic limitat ad quem opo
epus, quia in Scripturis mal-
ta, sunt reg xala eplos f.
mel tantum occidentales.

Ad III. resp.

Esse petitiones priacipij.
nam id probandum locos
similitud, quod d' in que
P'one, i. e. loca genuinara
nosse dici, par allelismum
exhibere, seu idem hic diei,
quod illic.

§. 7. Quantum ad paupertatem atque miserias Mes-
sias, עני seu MISER appellatur Zach. IX, 9. Ecce, inquit
Vates, Rex tuus veniet, iustus atque saluatus ille est, עני MI-
SER, asinoque & pullo asinino vectus. Vbi ante omnia ob-
seruamus propriam, veram & precipuam huius nominis
significationem. R. Salomo & D. Kimchi illud exponunt
cum Paraphrasta Chaldaico per ענווון mansuetum, mitem:
quae vero significatio licet consequens sit, & h. l. include-
tur, coll. allegatione Matth. XXI, 5. idu, o' βασιλεύς ος εγγε-
ται σαρκαίς proprie tamen non τω עני competit, sed
cognato ענו. Id quod ex omnium exemplorum indu-
ctione facile demonstratu foret. Potius vti Messias Esa.
53, 4. ab eodem themate vocatur מענה & v. 7. נכה Adsi-
ctus; ita & nostrum עני rectius exponitur Adsiectus, inops,
miser. Et hoc pacto declaratur in Ialkut Scimeoni Part.
II. f. 87. a. vbi Elias R. Iosuae filio Leui, de signo Messiae per-
contanti, legitur respondisse: יורב בין עניים טובלי חלמים
Sedet inter adsiectos, qui portant morbos. Ex quo simul pat-
tet, quod secundo obseruamus, esse hunc עני Adsiectum ali-
um neminem, nisi MESSIAM. Hoc vero egregie confir-
mat R. Salomo in Comm. ad h. l. או אפשר לפוררו אלא
על מלך המשיח Non potest hoc, inquit, de vilo alio, quam
de Messia, explicari. Idemque ad illud Ef. XXXVI, 6. Pe-
des עני pauperis &c. adnotat: עני ורוכב על המשיח שני בו
על חמורי Hic Pauper est Rex Messias, de quo dicitur in Za-
charia: Pauper & insidens asino. Pariter D. Kimchi vniuer-
sam hanc sectionem exponit המשיח על חמורי de Rege Mes-
sias. Et in Midrasib Cobeletb f. 85. d. ait R. Barachias ex ten-
tentia R. Isaac: מה גואל אחרון מה גואל ראשון

T Sic d' d. Contra vero Vally pauper. עני פאופר. קאן,
quam etiam rō negatis ab Arabi ex Lxx. per רמיה simili.
ans sese conuersum fuerit. Ceterum Scriptores N. S. subinde al.
legantur rōs o. etiam tum cum a textu Hebraico discrepant.
v.g. Ps. 90, 7. זמן כרות לי, Hebr. 10, 5. הנהל נא קרובי
Gen. 97, 31. Adonimil Shenl sinec equite ונפסו, Hebr. 11, 21. 217
rō pauper rōs עניו עניו. Ec. 29, 8. ויער כרות. Hebr. 7.
20. הן עניו עניו. Vitiosum rem ipsum magis quam verba
attendimus, et vitiosum de spidibus demonstrare maluerunt,
quam criticas agere; praesertim cum vix sine offensione fuit,
vum fuisse, si locum aliter citassent atq erat in LXX. quorum
versio inter gentes usi recepta erat.

ראשון נאמר ויקח משה את אשתו ואת בנות וירכובם על
 Redemptor החמור. כך גואל אחרון שנ עני ורכב על חמור:
 posterior (Messias) analogiam habes cum priori (Mose): Quid
 enim scribitur de priori? Sumisit Moses uxorem filiosque suos,
 & asino vexit eos Ex. IV, 20. Sic de Redemptore posteriori
 dicitur: Adflictus & insidens asino. Denique in Midrasch
 Tillim f. 47. a. ad verba illa Pf. XC, 15. Exbilara nos secun-
 dura dies עניתנו, quibus nos adfixisti, notant Rabbini, כימור
 המשיח secundum dies MESSIAE, cum scholio sibi lecto:
 ויריש עניתנו מלשון עני ורכב על חמור כלומר כימור עני
 אלודית in hac expositione Verbi Adfixisti nos, ad lo-
 cum Zachariae, Adflictus & insidens asino: quasi diceret, secun-
 dum dies עני seu Adflicti nostri.

§. 8. Sed dum ad hoc Nomen antiquitatis testimo-
 nia allegamus, intactas vix possumus relinquere difficul-
 tates, quibus Iudaei se ipsos inuoluunt in conciliandis Scri-
 pturae locis, Messiae aduentum modo vt humilem descri-
 bentibus, modo vt gloriosum atque illustrem. In Tra-
 ctatu Talm. Sanhedrin c. XI. f. 98. a. ferunt R. Iosuum filium
 Leui dixisse: כתיב וארו עם ענני שמיא כבר אנש אתי וכתיב:
 עני ורכב על חמור זכו עם ענני שמיא לא זכו עני ורכב על חמור
 Scriptum est de Messia: Et ecce cum nubibus caeli veniebat instar
 Filii hominis Dan. VII, 13. Et tamen (quod huic contraria-
 ri videretur) Zach. IX, scribitur, fore illum Pauperem, fissuram
 asino? Videlicet, si meruerint Israelite, sancte pieque viuendo,
 veniet Messias cum nubibus caeli; sin minus, pauper & ses-
 surus asino. Eandem cantilenam repetit Ialkut Schimeoni
 Part. II. f. 156. d. & D. Kimchi in Comment. ad Esa. 59, 16.
 Hac vero conciliatione, quia in Scripturis S, fundamen-
 tum

tum nullum habet, nodus non tam resoluitur, quam se-
 catur. Alia igitur via, quanquam æque infelici, incedit
R. Saadias in Comm. ad Dan. 7, 13 Nam ubi illum cum
 nubibus aduentantem *MESSIAM* esse professus fuerat,
 obiicit ipse sibi: חסורי על ורוכב על משיח עני ורוכב על חסורי
Nonne vero scriptum est de Messia, pauperem illum fore festi-
rumque asino? Ac pugnam hanc apparentem ita concilia-
 re conatur: אלא יבוא בענוה כי לא יבוא על סוסים בגאות
 ואשר כחב עם ענני שמיא והנה עם ענני השמים הם מלאכי
 צבא השמים זו היא רוב הגדולה שיתן הכורא למשיח וגו אז
 הוא גדול במשל. *Nimirum apud Zachariam sensus est, fore,*
ut humiliter veniat, non elate super equis: nubes vero, quar-
um Daniel mentionem facit, sunt copie caelestes Angelorum;
& hæc erit maiestas, quam Creator Messia dabit &c. Qua-
propter magnitudinis descriptio non proprie, sed tropice in-
telligenda est. Peccat vero contra genuinam Zachariæ
 mentem: cf. enim quæ §. f. de vera vocis עני significatio-
 ne dissertauimus. Porro Iudaicæ vertiginis documen-
 tum & hoc est, quod *A. Esra* in Comm. ad Zach. 9. scri-
 bit: המפרשים התחלקו בה יש אומרים כי זה המלך הוא
 משיח בן דוד ויש אומרים כי זה המלך הוא
Interpreses hic dissentiunt: sunt enim qui Regem hunc asserunt esse Messiam filium Davi-
dis; alii vero, Messiam filium Iosephi. Cf. a nobis dicenda
 §. 16. Quanto facilius vero ἐναντιοφάνειαν Scripturæ sol-
 vissent, si cum Christianis utrobique vnus quidem Messiae
 aduentum, sed tempore & qualitate diuersum, intellexis-
 sent, videlicet primum eumque humilem apud Zacha-
 riam, alterum vero eumque gloriosum apud Danielem
 Prophetam?

§. 9. Idem *Zacharias* l. c. Messiam vocat כְּרוּשׁ *Salvatum* vel *Saluandum*: cuius Nominis ratio ab eo, quod modo explicauimus, haud multum diffidet. Nam licet vix dubium sit, quin illud כְּרוּשׁ *saluandus* consequenter etiam אֱתִיּוּם *Saluator* includat, quia Christus, dum e passionibus ac morte saluatus ipse est, omnibus quoque, qui ipsi obtemperant, causa salutis aeternae exstitit Hebr. V, 7. 9. attamen, si Grammaticae ratio habenda, passiva vox respectum quam maxime habet ad voluntariam Christi exinanitionem, hoc est, ad passiones atque miseras, ex quibus eripiendus ipse erat, si seruare alios vellet. Bella est Rabbiorum de hoc similibusue Passiuis obseruatio in *Talkut Schimeoni* P. II. f. 87. a. Dixit enim illic *R. Albo*: שלך ושלנו היא הגאולה: *Et tua* (o Deus vel Messia) *est nostra est redemptio*, h. e. tibi ac nobis saluti fuit. Id vero vt magis perspicuum fiat, pergit ibidem *R. Barachias sacerdos*: ראה מה כתיב גילי מאד בת ציון הרועי: וירושלים הנח מלכך יבא לך צדיק ונושע: ומושיע אין כתיב En! *quid scriptum est, Exulta valde Filia Sionis, iubila Ierusalem; ecce Rex tuus veniet tibi iustus et saluatus. Saluans* (vti videbatur scribendum) *hic non scribitur, sed saluatus vel saluandus.*

§. 10. Quantum ad *passiones Christi*, quas ייסורי המשיח Hebræi vocant, varia illæ nomina dederunt Messiae, quæ vero vix vllibi expressiora aut magis cumulara cernere licet, quam Es. LIII. Vocatur enim v. 3. *Contemptus*, מְבוֹזֵז *flaccidissimus virorum*, חַדַל אוֹשִׁים *A* מסתר פנים, ידוע חלי *Notus morbo*, מכה אלהים, *Plaga adfectus* נגע. v. 4. *quo facies occultratur*; & v. 4. *Percus-*

Sic ה' ה' א' ב' ג' ד' ה' ו' ז' ח' ט' י' י"א י"ב י"ג י"ד י"ה י"ו י"ז י"ח י"ט כ' כ"א כ"ב כ"ג כ"ד כ"ה כ"ו כ"ז כ"ח כ"ט ל' ל"א ל"ב ל"ג ל"ד ל"ה ל"ו ל"ז ל"ח ל"ט מ' מ"א מ"ב מ"ג מ"ד מ"ה מ"ו מ"ז מ"ח מ"ט נ' נ"א נ"ב נ"ג נ"ד נ"ה נ"ו נ"ז נ"ח נ"ט ס' ס"א ס"ב ס"ג ס"ד ס"ה ס"ו ס"ז ס"ח ס"ט ש' ש"א ש"ב ש"ג ש"ד ש"ה ש"ו ש"ז ש"ח ש"ט ע' ע"א ע"ב ע"ג ע"ד ע"ה ע"ו ע"ז ע"ח ע"ט פ' פ"א פ"ב פ"ג פ"ד פ"ה פ"ו פ"ז פ"ח פ"ט צ' צ"א צ"ב צ"ג צ"ד צ"ה צ"ו צ"ז צ"ח צ"ט ק' ק"א ק"ב ק"ג ק"ד ק"ה ק"ו ק"ז ק"ח ק"ט ר' ר"א ר"ב ר"ג ר"ד ר"ה ר"ו ר"ז ר"ח ר"ט ש' ש"א ש"ב ש"ג ש"ד ש"ה ש"ו ש"ז ש"ח ש"ט ת' ת"א ת"ב ת"ג ת"ד ת"ה ת"ו ת"ז ת"ח ת"ט י" י"א י"ב י"ג י"ד י"ה י"ו י"ז י"ח י"ט

Percussus a Deo, מענה *Adsiectus*. Messiam vero hunc esse, qui sic describitur, id operæ pretium est, vt ex Iudaicis monumentis & antiquitate curatius indagetur: præsertim cum recentiores Hebræi id agant plerique, vt vaticinium hoc pulcherrimum ad alium quemuis potius detorqueant, quam vt de Christo id agere fateantur. Enim vero præclare *R. Moses Alshech* in Comm. הנה רזל מה הכה רזל מה אחר קיימוקבלו כי על סרך המשיח יורבר *Ecce Rabbini nostri felicitis memorie, ore suo statuerunt & per traditionem a maioribus acceperunt, quod de Rege Messia Vates loquatur.* Sic Paraphrastes Chaldaicus, qui sub initium huius Ictitionis Messiam diserte nominat cap. Lll, 13. הנה יצא עברי *Ecce prosperabitur Seruus meus Messias.* Et ipsi Talmudistæ *Tr. Sanbedrin* c. XI, f. 98, a. quum de criterio Messiaë quaesitum fuisset, leguntur ex v. 4. ipsius capitis huius respondisse יהיב ביני עניי סוברי חלאיב *Sedet inter adsiectos morbis oneratos.* quod ipsum repetitur in *Ial-kut Schimeoni* Part. II. f. 86. a. Denique in *Medrasib Ruth* f. 46. d. docent ingenue: מרבר במלך המשיח וגו' אלוי *Textus loquitur de Messia &c.* *He igitur sunt passiones ipsius, sicut scriptum est. Ipse sauciatus fuit propter prauaricationes nostras.*

vel ex alia edit. f. 57. c.

§. II. Ex his ipsis vero nominibus, quæ modo ex Esa. Llll. adduximus, illud נגעו *Plaga adfectus* adhuc speciatim considerari meretur, quippe sub quo, tanquam simbolo breui, veteres videntur vniuersas Christi passiones inprimis comprehendisse. In *Tr. Sanbedrin*, quem identidem hic allegamus, cap. XI. f. 98. b. cum de Messiaë nominibus non nemo quaestionem mouisset, præter alia

§. 12. Quam arduæ vero fuerint passiones Christi, & quam profunda exinanitio, ipsemet per totum Pf. XXII. lamentabili voce explicat, inprimis v. 7. ubi se vocat **וְכֹוֹי עַם** *Vermiculum*, & non virum, probrum mortalium, hominumque contemptissimum. Quod vero hæc lamenta Messia sint, Christiani quidem ambigere nequeunt; verum ex Iudæorum monumentis id commonstrare, hoc nostri est, quod suscepimus, officii. Ab interpretibus illorum litteralibus parum hic expectare licet, quorum figmentum est, quasi vel David ipse, vel populus Israeliticus huius Psalmi subiectum sit. Antiquæ vero explicationis vestigia supersunt in *Talkut Schimeoni* P. II. f. 56. c. d. ex quo supra §. 2. nonnulla iam dedimus. Dicitur enim illic Deus sub initium mundi cum Messia transgisse de saluando Israele, hac proposita conditione, **בְּעֹנֹתֵיהֶם שֶׁל אֱלֹהֵי עַתִּיד לְשׁוֹן**, *Propter delicta horum lingua tua adharebit palato tuo*, (en igitur v. 16. huius Psalmi de Messia expositum!) *esne hæc tua voluntas?* Item **אִמְרוּ שְׁבִיעֵי** *Item* **שֶׁבֶן דָּוִד בָּא בּוֹמְסֵימַיִן קִרְוֹת שֶׁל בְּרוֹל וְנֹתְנֵי לּוֹ עַל צִוְאוֹרֵי עַד שֶׁנִּכְפַּף קִוְמָתוֹ וְהָיָה צֹעֵק וְבוֹכָה וְעוֹלָה קוֹלוֹ לְמִרְוֹם וְגוֹ** *Dixerunt: Hebdomade illa, qua veniet Messias filius Davidis, adferent trabes ferreas collo ipsius imponendas, donec statura eius incuruata fuerit; ipseque clamabit ac flebit, ita, ut ad calum ascendat vox eius &c. Propter hanc horam fleuit David, dicens: Exaruit sicut testa vis mea.* Quæ sunt ex eodem v. 16. sumta. Ac ibidem denuo Passiones Christi ex Psalmo hoc sic describuntur: **בְּכָל יוֹם הָיָה מַחְרָקִין** *שיניהם*

שיניהם ומרמוזים בעיניהם ומנענעין בראשיהם ומפטרין בשפתותיהם שנ כל רואי ולעיניו לי ופטרין בשפה וניעו ראש וכל המזמור *Quotidie frendent inimici dentibus suis, innuunt oculis, moueant capita, ac distendunt labia sua; quemadmodum scriptum est Ps. XXII, 8. Quicumque me vident, sanas mihi faciunt, dilatant labium, agitant caput.* Quin & NB. per totum illum Psalmum. Totidem fere verbis hæc etiam exstant in *Psikta Rabbeba*, cuius excerpta, ad præsentem rem facientia, videri possunt in *Edzardi Conf. Antiquit. Iud. p. I. 2, 3, 4.*

§. 13. Huiusmodi igitur Messiam quum nollent principes Iudæorum, alium quemnis cupientes, quam qui passionibus, conuiciis atque verberibus esset obnoxius, ipsi, reprobato Christo, voces non solum Prophetarum, qui per omne Sabbathum legebantur Act. XIII, 27. sed & magistrorum suorum, ignorantes impleuerunt, & ad hunc vsque diem continuo implent. Nam quod Petrus Act. IV, 11. ait, *Christum esse lapidem ab architectis*, id est, primatibus ac senioribus Iudæorum reprobatum, id diu ante prædictum fuerat Ps. CXVIII, 22. vbi Messias ab hoc euentu nominatur אבן מאסו הכונית *Lapis quem reiecerunt Architecti*: & hoc ipsum oraculum de Messia exponendum esse, ex Rabinis haud desunt, qui suo calculo adprobarunt. Illustre est *Abarbanelis* testimonium in *Comm. ad Zach. IV. f. 285. a.* האבן הכונית ביד זרובבל שהוא רמז אל מלך המשיח היוצא ממנו שיבנה את בית ה' והוא יהיה אבן מאסו הכונית היתה לראש פנת *Lapis flammæ in manu Zorobabelis, typus Regis Messie, genus ab ipso יהודה*

Qui ipse Messias vocatur lapis ab architectis reprobatus? Iudæorum magister eam adlegant originem eius ex Halha Moabidee.

VI R. Sal. Isaacides ad Mich. V, 1. רמז היתה להיות צעיד במשפחות

עפני פסלת רות העמביה שבך ועמך יצא לי משיח בן דוד וכן הוא אומר אבן מאסו הכונית *Vide que in disp. de Nominibus Christi manu ipsius auctoris designantibus §. III. et IV. de חזקת פסלי. Allegant item originem a Peretz, ex incestu Iudæ exitu cum Thamara nato. Vide Ruth Rabba ed. Amstel. f. 35. d. lin. 11. 199.*

de Nominibus Christi manu ipsius auctoris designantibus §. III. et IV. de חזקת פסלי. Allegant item originem a Peretz, ex incestu Iudæ exitu cum Thamara nato. Vide Ruth Rabba ed. Amstel. f. 35. d. lin. 11. 199.

ab ipso duentis, qui adificabit domum Domini, & erit lapis, quem reprobauerunt architecti, qui vero euasit in angularem lapidem. Et R. Salomo in Comm. ad Mich. V, 2, cum Messiam Bethlehemaë nasciturum esse dixisset, loco ob Moabiticam Rutham impuro, addit: וכן הוא אומר אבן מסור אבן מסור Ita enim dicit Psaltes: Lapis quem reprobauerunt architecti.

§. 14. Nomina ipsa (Lapis ab architectis reiectus & angularis) qualia sint, D. Kimchi satis bene in Comm. suo exponit, nisi quod in constituendo vero subiecto de tramite aberrat ipse oratio. Quod si de Israele, inquit, hoc dicitur, vniversus Israel vocatur Lapis metaphoricè, quoniam Israel est fundamentum structurae mundi propter statuta sua ac ritus. Reges igitur aspernati sunt eos, quasi indignos vt vel vulgaris lapis edificii essent, tantum abest, vt dignos eos existimassent constituendo angulo: quasi sentirent, mundum eis non indigere. Sed ecce tempore salutis euasit Israel in caput anguli. Quemadmodum quis solet angulos domus maximis pulcherrimisque construere lapidibus, ad firmandos atque stabiliendos ceteros edificii lapides. Ita Israel aliquando fiet caput anguli ac stabilimentum mundi. Vnde nos, mutato subiecto, iustissimam hanc facimus imitationem. Quod si de Messia hoc dicitur, dicitur vero omnino, quemadmodum §. 14. ex ipsis Rabbiniis demonstrauimus) ipse vocatur lapis metaphoricè, quoniam Messias est fundamentum structurae mundi propter meritum suum æternum. Seniores vero ac principes populi Iudaici aspernati sunt Messiam quasi indignum, vt
vulga-

vulgaris lapis structuræ sit, tantum abest, vt eum constituendo angulo idoneum reputassent: quasi sentirent, mundum ipso non indigere. Sed ecce salute nobis parata euasit in caput anguli: quemadmodum --- lapides. Ita Messias est caput anguli ac stabilimentum mundi.

§. 15. Nec minus huc pertinet, quod Esa, VIII, 14. Messias tribulibus suis offendiculo fore prædictus fuit; vnde illic *אבן נגף וצור מכשול* *Lapis offensionis & Petra scandali* vocitatur. Et si enim Christus per se fuerit Petra *εις ἀνδρασιον πολλῶν ἐν τῷ Ἰσραήλ*, tamen quod humilitate ipsius plurimi offenderentur, *εις πτωχῶν καὶ ἐν σημείων ἀντιλεγόμενον* (Luc. II, 34.) non sua culpa, sed ex accidenti euasit. Hanc in rem exstant Talmudicorum verba in Tr. *Sanbedrin* c. IV. f. 38. a. vnde exscripta repetuntur in *Ialkut Schimeoni* Part. II, f. 43. c. *אין בן רוד כה עד שכלו שני כתי ישראל ואלו הן ראש גולה שבבבל ונשיא שבארץ ישראל שז והיה למקדש ולאבן נגף ולצור מכשול*. Quæ quidem *Cocceius* Latine sic reddidit: *Non venit filius David (Messias), priusquam defecerint due profapie ex Israele; nempe stirps capitum dispersionis Babylonica & principum in terra Israelis. Quemadmodum dicitur Esa. VIII. Erit (Filius David) in sanctificationem, & in lapidem allisionis, & rupem offensionis, duabus familiis Israelis.* Per capita dispersionis intelliguntur Aechmalotarchæ Babylonici, per principes vero in terra Israelis, posteri Hillelis, coll. *Sanbedrin* c. I. Nostram vero hic facimus obseruationem *Coccei*, quam *Exc. Gem.*, *Sanbedr.* p. 212. adfert: Notatu dignissima est, inquit,

capit
principes

hæc Rabbinica de Christi persona testificatio. Qui ab
 Efaia dicitur *Dominus Zebaorb*, is Rabbinis est *filius Da-*
vid. Considerandum etiam, quod agnoscunt, euentu-
 rum, vt Messias eiusque doctrina scandalo fit & summo
 exitio principibus populi Israelitici, propter inobedi-
 tiam dubio procul. *τίς γὰρ τῶν ἀρχόντων ἐπίστειν ἐς αὐτόν.*
 Ioh. VII, 48. Nimirum licet obscuritate sua laboret hic
 locus, hætenus tamen satisfacit nobis, quod oraculum
 illud Efaianum de Messia Dauidis filio explicat.

§. 16. Restat, vt de duplici, quem fingunt Iudæi,
 Christo aliqua differamus. Iuuat autem hæc indidem
 repetere, unde præsens de Nominibus Christi fluxit tra-
 ctatio. Multa videlicet in sacris litteris gloriosa, sed &
 humilia multa de Christo reperiuntur: quæ cum conci-
 liare Iudæi in hunc modum nollent, vt de vno Messia,
 ex diuersi status respectu diuersa tradi existimarent, eo
 tandem prolapsi sunt, vt duos esse Christos statuerent,
 vnum quem משיח בן דוד *Messiam filium Dauidis*, quem & sim-
 pliciter בן דוד *Filium Dauidis*, aut בן יהודה *Messiam*
filium Iude adpellant; alterum vero בן יוסף *Messiam*
filium Iosephi, quem & בן אפרים *Ephraimi filium* nuncu-
 pant. Vid. *Buxtorffi Lex. Talm. col. 1273.* & *Raymund.*
Martini Pug. fid. f. 329. seqq. Nimirum adeo tenaciter
 hæc Iudæis opinio insedit, vt Paraphrasibus Biblicis ipsis
 eius vestigia impresserint, quippe *Targum Cant. IV, 5. &*
c. VII, 3. sic habet: *תרון פרוקך דעתידין למפרקך משיח בר*
דוד ומשיח בר אפרים דמן למשה ואהרן. Duo Redempto-
res tui, quite rediment, Messias filius David & Messias filius
Ephraim,

Ephraim, sunt similes Mosi & Aaroni. Dicitur autem filius
Ephraim in *Talkut* & *Rabboth* מְשׁוּחַ מַלְחָמָה *Vnctus belli* vel
 ad bellum; & contra *Filius David* מְשׁוּחַ לְמֶלֶךְ *Vnctus in*
Regem. Ut in *Talkut* P. II. f. 85. b. ושְׁנֵי זֵרֵיהֶם עֲלֶיהָ
 אֶלֶף שָׁנֵי הַמְשִׁיחִים אַחַד מְשׁוּחַ מַלְחָמָה וְאַחַד מְשׁוּחַ לְמֶלֶךְ
 אֶל יִשְׂרָאֵל. *Due olea* (*Zach. IV, 3.*) significant duos *Messias*,
quorum alter erit vnctus ad bellum, alter vnctus in Regem
super Israel. Et in *Midrasch Cant. Cantic.* f. 17. b. vna cum
 מֶלֶךְ הַמְשִׁיחַ *Rege Messia*, var. *עֲשֵׂהוּ* sic dicto, seu *Filio Da-*
vid, nominatur etiam מְשׁוּחַ מַלְחָמָה *Vnctus ad bellum*: in
 quem locum subiecta glossa auctoris *Mattnotb Kebunna*
 sic habet: במִּסְכַּת סוּכָה בַּף הַחֲלִיל לֹא אָרַךְ מְשׁוּחַ מַלְחָמָה
 בְּמִסְכַּת סוּכָה בְּפֶן הַחֲלִיל לֹא אָרַךְ מְשׁוּחַ מַלְחָמָה בְּנֵי יוֹסֵף
 In *Tract. Succa* (vbi de duplici
 agit *Messia*) non legitur *Vnctus belli*, sed loco eius est *Mes-*
sius filius Iosephi. Igitur *Rabbinorum* scripta voluenti
 cauendum, ne putet hunc titulum מְשׁוּחַ מַלְחָמָה esse so-
 lius *sacerdotis*, qui oleo perfusus tempore belli constitue-
 batur, vt ad populum diceret, *Quicumque timidus & mollis*
corde est, recedat a pralio, ac domum redeat: est enim &
Messia & *sacerdoti* isti communis; quod vero *Buxtorffius*
 in *Lex. Talm.* adnotare pratermissit. Quando vero in
Bemidbar Rabba f. 256. a. alium nescio quem vocant מְשִׁיחַ
 מְשׁוּחַ מַלְחָמָה שְׁעוֹמֵד מִבְּנֵי שֵׁל מְנַשֶּׁה *Messiam ex filiis Manassis existitum*,
 quem non solum *Filio David*, sed etiam מְשׁוּחַ מַלְחָמָה שבֵּא
 מִמִּצְרַיִם *Vnctus belli, qui ex tribu Ephraim veniet*, contra-
 distinguant, id tale est, fateor, vt haud capiam.

§. 17. Ex iis, quæ diximus, patet, nomen illud
Messias filius Iosephi vel *Ephraim*, si emendatori sensu &
 secundum rei veritatem acciperetur, sublato (quem fo-
 vet)

14/2

vet) pravo Iudaismo, statum exinanitionis potuisse significare, atque adeo locum in enarratione nominum Christi, hunc statum designantium, nancisci. Sed Rabbinum, dum doctrinam de exinanitione Messiae isthoc commento peruertunt, faciunt certe, vt multis in locis Scripturae ipsi, vtrum Christorum interpretari debeant, nesciant. Cuius rei exemplum iam supra §. 4. ex 1. Esra dedimus, qui negat scire interpretes, vtrum Zach. IX, 9. Messias Davidis, an Iosephi filius describeretur? Eodem in luto haeret Abarbanel in Comm. ad Esa. LIII. quod caput cum Ionathan & veteres Rabbinum de Messia exponant, ignorare se quidem ait, quem illi intellexerint Messiam, filium Davidis, an Iosephi? nam si intelligi debeat filius Davidis, nescire se tamen, quomodo dici de eo possit משה מאיח *corruptior est, quam vllius viri, species illius, item מראהו* *notus morbo* &c. Sin Filius Iosephi, obstare hanc difficultatem, quod de eodem dicatur, וישא וגבה ירום ונשא וגבה fore vt exaltetur, & sublimetur, & altus sit valde &c. Immo nihil aliud obstat conciliationi, quam praesumpta de duobus Messias opinio. Ergo quod superest, Deum immortalem rogamus, velit nos in agnitione Christi, Seruatoris nostri vnici, confirmare, eundemque miseris & occaecatis Iudaeis patefacere, vt qui lapis scandalum per plura saecula ipsis fuit, tandem aliquando his ἀνάστασις miserrimae genti conuertatur!

F I N I S.

Corollaria.

I.

Recte asserunt Iudaei, Messiam ante mundi initia a Deo praedestinatum fuisse, ut genus humanum, cuius lapsum ille praeviderit, passionibus suis repararet. Vid. R. Moses Alfschech Comm. in Esa. f. 36. a. 1 Pfr. 1, 20.

II.

Aiunt, Nomen Messiae dictum fuisse ab aeterno. Vid. Talm. Tr. Pefachim c. 4. f. 54. a. & in Tr. Nedarim cap. 4. f. 39. & Paraphrases Cbald. ad Mich. 5, 2.

III.

Perperam vero Messiam ipsum pro creato ab initio habent. Vid. verba, quum ipsum crearet, quae supra §. 2. ex Ial-kut Schimeoni attulimus.

IV.

Ad Nomina Exinanitionem Christi designantia suo modo referri potest צמח Germen Zach. 6, 12. de quo alibi.

V.

B. Tarnovius Comm. ad Zach. 3, 9. Graeci, inquit, Hebraeam vocem צמח male verterunt ἀνατολήν, confundentes eam cum צמח vel צמח. Cui vero Hieronymum, rectius id nomen euoluentem, opponimus, qui ad c. 6. Oriens, inquit, quod Hebraice dicitur צמח -- id est, ἀνατολή, vel ἀναφυή, siue βλάστημα, -- id est, germen; quia ex se repente succrescet, & ex radice sua in similitudine germinis pullulabit.

VI. Mes-

Messiam Filium Iosephi, de quo §. 16. 17. diximus, bello occubiturum esse Iudei fingunt, eundemque erronee pro CONFOSSO, cuius Zach. 12, 10. emphatica sit mentio, habent. vid. R. Sal. Comm. ad illum locum, & Talm. Tr. Succah f. 52. a.

Bla 278

ULB Halle 3
004 145 070

Inches

Centimetres

Farbkarte #13

B.I.G.

Blue

Cyan

Green

Yellow

Red

Magenta

White

3/Color

Black

De Nominibus Christi cum agimus, facile liquet sermonem nobis esse de Nominibus non proprijs sed ventibus
 qualia censentur illa Efa. 9, 5. ויִקְרָא מָשִׁיחַ וְיִקְרָא, et apud Moslemos مُحَمَّدٌ الْمَسِيحُ. Nomen enim est appell.
 latio vel nota rei. Sic de Nominibus Dei sunt qui scripsere.

L. D. B. V.

DISSERTATIONEM PHILOLOGICAM
 EX ANTIQVITATE IVDAICA

Philologicam dicimus nec
 principij, ex quo deducitur,
 modi, qua tractatur, et
 finis, ad quem dirigitur.

**NOMINIBVS
 CHRISTI,
 EXINATIONEM IPSIVS**

DESIGNANTIBVS,

**RECTORE MAGNIFICENTISSIMO,
 SERENISSIMO PRINCIPE AC DOMINO,**

**DN. PHILIPPO WILHELMO,
 PRINCIPE BORVSSIAE, MARCHIONE
 BRANDEBVRGICO, ET DVCATVS MAGDEB,
 GVBERNATORE, CETERA,**

Consentiente Amplissimo Collegio Philosophico,

PRAESIDE

**M. CHRISTIANO BENEDICTO
 MICHAELIS,**

FACVLT. PHILOSOPH. ADIVNCTO,

D. XI. Jul. MDCCXI.

H. L. L. C.

Publico Eruditorum examini subiicit

**HVL. SIGM. IORDAN FRIDERICI,
 Rosla-Thuringus.**

HALAE MAGDEBVRGICAE, LITERIS SALSFELDIANIS.

Ex Indeis: inquis. Allogho
 Christi, aut. et yudos?
 Non nego venibus. Sed eo
 magis videtur laudabi
 lem suscepisse operam, cu
 ex illis quos veritatis te
 Simonin collegimus. Virgi
 lins quum aliquando de
 prehenderetur Enaj poesi
 legere, interrogatus quom
 ageret, respondit: Aures
 se ex Enaj, Neveore col
 ligere. Pariter nos.